

بازخوانی اندیشه و مقام

حضرت زهرا علیها السلام

دکتر: ابراهیم ابراهیمی

- کتاب: بازخوانی اندیشه و مقام حضرت زهرا (علیها السلام)
- مؤلف: دکتر ابراهیم ابراهیمی
- ناشر: نشر تأمین
- چاپ: زیتون - قم
- نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۸۸ ش
- قیمت: ۲۲۰۰۰ ریال

مرکز پخش: قم خیابان شهداء (صفائیه) کوچه ۲۶ کوچه نبوی پلاک ۱۶
تلفن ۰۲۵۱-۷۷۴۳۰۲۰ - ۰۹۱۷۳۲۱۳۷۶۵ - ۰۹۱۲۲۵۱۱۲۲۷

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

شابک: ۶-۴۸-۸۰۴۷-۹۶۴-۹۷۸

فهرست مطالب

مقدمه.....	۹

فصل اول: گزارشی از زندگانی فاطمه زهرا (علیها السلام)

زمان تولد.....	۱۳
فاطمه ام اییها.....	۱۶
ازدواج فاطمه.....	۱۷
ایثار و قناعت فاطمه.....	۲۱
دهکده فدک.....	۲۴
حضور در جحفه.....	۲۵
خوف و رجاء.....	۲۶
نگرانی پیامبر.....	۲۷
وصیت پیامبر.....	۳۱
غضب فدک.....	۳۳
تقاضای ملاقات.....	۳۵
وصیت فاطمه.....	۳۶

فصل دوم:

مقامات فاطمه زهرا (علیها السلام).....	۳۹
مقام تطهیر.....	۴۰
مقام نورانیت.....	۴۵
مقام شفاعت.....	۴۹
مقام رضا و خشم.....	۵۲
فرق نفرین و فحش.....	۵۶

۵۸	مقام هدایت
۶۰	مقام مَحَذَّه بودن

فصل سوم:

۶۵	سخنان فاطمه
۶۵	مناظره حضرت زهرا با ابوبکر از زبان امام صادق (علیه السلام)
۶۶	فدک و شهادت ام ایمن
۶۷	دفاع علی (علیه السلام) از فاطمه و فدک
۶۸	استیضاح ابوبکر توسط علی (علیه السلام)
۶۹	فاطمه (علیها السلام) بر مزار پدر
۷۰	توطئه ترور علی (علیه السلام)
۷۲	پشیمانی ابوبکر در نماز
۷۳	خطبه فدکیه
۷۷	شکر نعمت‌های خداوند
۷۸	توحید و اهداف آفرینش
۷۹	اهداف رسالت
۸۰	سخنی با حضار
۸۱	فلسفه احکام
۸۲	معرفی خود
۸۳	مظاهر انحطاط مردم در جاهلیت
۸۴	سیمای علی در گسترش اسلام
۸۴	پیامدهای رحلت پیامبر
۸۵	شرایط رهبری در قرآن
۸۶	فدک میراث نبوت
۸۹	سخنی با انصار
۹۰	شکوه حضرت زهرا (علیها السلام) از انصار
۹۱	انگیزه سکوت
۹۳	سخن فریبکارانه ابوبکر
۹۴	پاسخ حضرت فاطمه به ابوبکر
۹۵	تاکتیک ابوبکر
۹۶	سرزنش مسلمانان

۹۶	زهرآ بر مزار پدر.....
۹۷	سخن آن حضرت خطاب بر امام علی (علیه السلام).....
۹۹	خطبه آن حضرت در بیماریش بر زنان مهاجرین و انصار.....
۱۰۳	سوالاتی در رابطه فدک.....
۱۰۶	هنگام شهادت دادن بر فدک.....
۱۰۶	هنگام شهادت فاطمه (علیها السلام).....
۱۰۷	بعد از دفن حضرت زهرا (علیها السلام).....
۱۰۷	در زمان حکومت عثمان.....

فصل چهارم:

۱۱۱	مصحف فاطمه.....

فصل پنجم:

۱۱۹	قبر فاطمه.....
۱۲۰	فضیلت زیارت از نزدیک.....
۱۲۳	محل قبر فاطمه (علیها السلام) کجاست.....
۱۲۵	دسته دوم که محل قبر شریفش را روضه می‌دانند.....
۱۲۶	دسته سوم که محل قبر شریفش را از منزلش می‌دانند.....
۱۲۸	ادله دسته سوم.....
۱۳۲	اقوال بعضی از دانشمندان در رابطه با محل دفن فاطمه زهرا (علیها السلام).....
۱۳۴	نتیجه.....

فصل ششم:

۱۳۷	غم نامه یاس کیود.....
۱۳۷	سفارش پیامبر به علی.....
۱۳۸	یاس در آتش.....
۱۴۲	پشیمانی ابوبکر.....
۱۴۴	وصیت فاطمه (علیها السلام).....
۱۴۷	چند قصیده.....
۱۵۲	کتاب شناسی.....

مقدمه

دخت پیامبر ﷺ نیک می‌داند که همسر ایشان - علی علیه السلام - در جنگ با کفار و مشرکین، بزرگان قریش را به خاک هلاکت افکنده و پهلوانان نامی عرب را به تسلیم در آورده است.

فاطمه زهرا علیها السلام آینده را خوب می‌دانست و اسلام آوران دروغین را با چشم تیزبین خود مشاهده می‌کرد و نیک آگاه بود خون‌هایی که در زمان پدرش ریخته شده، انتقامش را از علی علیه السلام خواهند گرفت.

ابن ابی الحدید می‌گوید: نه تنها خونهایی که به دست علی علیه السلام ریخته شد بلکه هر خونی که با شمشیر دیگران در راه اسلام ریخته شد انتقامش را تنها از علی علیه السلام می‌گرفتند. چون عرب با رسم این بود که اگر خونی از آنان ریخته می‌شد، انتقامش را از قاتل می‌ستاندند و اگر او می‌مرد؛ یا توانایی آن را نداشتند، انتقامش را از نزدیکترین خویشانش می‌ستاندند.^۱

^۱ - ابن ابی الحدید، عبد الحمید بن محمد (هبة الله) بن محمد بن الحسین، تحقیق: محمد بن ابوالفضل ابراهیم، شرح نهج البلاغه ج ۱۳ ص ۳۰۰، دارالاحیاء للکتب العربیه، ۱۳۷۸ ق.

دیری نباید که نشانه های انتقام جویی ظهور پیدا کرد: حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) را از صحنه سیاست و اجتماع کنار زدند. از همین رو، زهرا (علیها السلام) در گرد زنان مهاجر و انصار با اشاره به این انتقام جویی فرمودند:

چه باعث شد که با کینه توزی از علی انتقام بگیرند؟ آری از او ناراحت بودند، چون شمشیر او در راه خدا، خودی، بیگانه، شجاع و ترسو را نمی شناخت. و چون علی در برابر مرگ بی اعتنا بود و ترسی از مرگ نداشت.

این برخورد شما با علی به سبب کینه های «بدر» و انتقام جویی «احد» است. این کینه ها در قلوب منافقان مخفی بود و جرأت اظهار آن را نداشتند، اما روزی که حکومت را غصب کردند و ما را منزوی نمودند، تمام کینه ها و حسادت ها را بر ما فرو ریختند.

آری، سرانجام پس از مرگ پیامبر و اجرای طرح توطئه و نشان دادن علی در خانه و تصاحب میراث فاطمه، که تنها منبع مالی آنان بود، پشتیبانان خانه عترت، که گروه اندکی بودند، هرگونه راه نجاتی را بسته دیده و برخی راه انزوا را در پیش گرفتند: بلال مدینه را ترک گفت و راهی شام شد؛ سلمان غمگین و ناامید به ایران بازگشت و در گوشه شهر مداین منزوی شد؛ ابوذر و مقداد...

جستار حاضر به یاد فاطمه مستور شده است، آن بانوی بزرگی که از طرف یاران دیروز در کوتاه ترین زمان پس از رحلت پدرش، مورد ستم های بسیار قرار گرفت. ستم ها، ناله ها و بی مهری هائی که طنین آنها تا همیشه تاریخ به گوش خواهد رسید.

ابراهیم ابراهیمی

استادیار گروه آموزشی الهیات دانشگاه اراک